

Time: 2 Hrs

Marks: 60

Q. No.1: Answer in two sentence (Any Six)

(12 Marks)

1. Define Administrative law.
2. Define Corporation.
3. What is irrelevant consideration?
4. State any two differences between tribunal and court.
5. State the difference between delay and laches.
6. What does mean by acting under dictation?
7. State the importance of conditional legislation.
8. Define ombudsman.
9. What is bias?
10. What does mean by speaking order.

Q. No. 2: Write short notes on any two

(12 Marks)

1. Reserve Bank of India
2. Droit Administratif
3. Separation of Power
4. Rule of law

Q. No.3. Answer the situational based questions

(12 Marks)

1) Five students were guilty of gross violence against some girl students which called for immediate action as it created tension in University campus. In spite of authority trying to serve notice to the students in question it could not be served on them because they had absconded. University suspend all of them in their absence.

- a. Whether any principle of law violated here? Explain.
- b. Explain whether order against students is justified.

2) Section 144 of Criminal Procedure Code gives power to the executive to impose restriction on the freedom of speech and expression. This power was challenged before the Court.

- a. Whether freedom of speech and expression can be restricted? State the reason.
- b. On what ground such power can be exercised?

3) Anantlal approaches the High court under Article 226 of the Constitution of India and thereby complaining of violation of Arts.14 and 16, eight years after the impugned government action.

- a. Whether the law of limitation is applicable to Article 226? Explain those limitation if any.
- b. Can Court refuse to entertain such petition? Explain.

4) The Director of Enforcement, foreign exchange, by an ex-parte order imposes a fine on petitioner and directs him to pay the fine within 45 days. On failing fine, criminal prosecution initiated against him. The petitioner denied any communication of order.

- a) Is it necessary to communicate the order? Why
- b) What can be the consequences of non –communication of order.

Q. No.4: Answer any two in detail

(24 Marks)

- 1) Discuss the different reasons of growth of Administrative law.
- 2) Explain the delegated legislation? What role it plays in welfare State?
- 3) Explain the importance of *Principle of natural justice* in Administrative law.
- 4) How judiciary control the administrative action through writs.

वेळ: २ तास

गुण : ६०

प्रश्न क्र. १: दोन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा)

(१२ गुण)

- १) प्रशासकीय कायदा स्पष्ट करा.
- २) महामंडळ म्हणजे काय?
- ३) अप्रसंगोचित विचार म्हणजे काय?
- ४) न्यायप्राधिकरण आणि न्यायालय यातील फरक सांगा.
- ५) दिरंगाई आणि ल्याचेस मधील फरक सांगा.
- ६) आदेशाप्रमाणे काम करणे म्हणजे काय?
- ७) सशर्त कायद्याचे महत्व सांगा.
- ८) लोकपाल म्हणजे काय?
- ९) पूर्वग्रह म्हणजे काय?
- १०) सकारण आदेश म्हणजे काय?

प्रश्न क्र.२: थोडक्यात टीपा लिहा

(२० गुण)

- १) भारतीय रिसर्व बँक
- २) ड्रॉईंग ऍडमिनीस्ट्रेटिफ
- ३) सत्ता विभाजनाचे सिद्धांत
- ४) कायद्याचे राज्य

प्रश्न क्र.३:- परिस्थिती जन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा. कोणतेही दोन

(१२ गुण)

१. पाच पुरुष विद्यार्थ्यांनी काही विद्यार्थिनींविरोधात गंभीर अपकृत्यामध्ये शामिल असल्याने विद्यापीठ परिसरात तणाव निर्माण झाल्यामुळे त्वरित कारवाई करणे आवश्यक होते. अधिकाऱ्यांनी संबंधित विद्यार्थ्यांना नोटीस बजावण्याचा प्रयत्न केला परंतु त्यांना नोटीस बजावता आली नाही कारण ते फरार झाले होते. विद्यापीठाने या सर्वांना त्यांच्या अनुपस्थितीत निलंबित केले. अ. कायद्याच्या कोणत्या तत्वाचे उल्लंघन झाले आहे? स्पष्ट करा.
ब. विद्यार्थ्यांवरील आदेश न्याय्य आहे का? स्पष्ट करा.

२. फौजदारी प्रक्रिया संहितेचे कलम १४४ प्रशासनाला भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर निर्बंध घालण्याचा अधिकार देते. या अधिकाराला न्यायालयासमोर आव्हान देण्यात आले. अ. भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर अंकुश ठेवता येईल का? कारण सांगा.
ब. अशा अधिकारांचा वापर कोणत्या आधारावर केला जाऊ शकतो?

३. अनंतलाल यांनी भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद २२६ अन्वये उच्च न्यायालयात धाव घेतली आणि त्याद्वारे अनुच्छेद १४ आणि १६ चे उल्लंघन झाल्याची तक्रार केली. सदर उल्लंघन हे आठ वर्षांपूर्वी घडले होते असे याचिकाकर्त्याचे म्हणणे आहे. अ. कालमर्यादेचा कायदा हा अनुच्छेद २२६ यास लागू होतो का? होत असल्यास कालमर्यादा सांगा.
ब. अशी याचिका स्वीकारण्यास न्यायालय नकार देऊ शकते का? स्पष्ट करा.

४. निबंधक, अंमलबजावणी विभाग, विदेशी मुद्रा यांनी एक तर्फी आदेश पारित करून याचिकाकर्त्यास दंड भरण्याचा आदेश दिला. सदर दंड हा ४५ दिवसात भरण्याचा होता. तो न भरल्या मुळे त्याच्या विरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला. याचिका कर्त्याने सदर आदेश माहित नसल्याचे कारण पुढे केले व ते कधी ही न कळविल्याचे देखील सांगितले.

अ. आदेश कळविणे आवश्यक आहे का? का?

ब. आदेश न कळविल्यामुळे काय परिणाम होऊ शकतो?

प्रश्न क्र. ४: कोणतेही दोनची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(२४ गुण)

- १) प्रशासकीय कायद्याच्या वाढीची करणे स्पष्ट करा.
- २) प्रत्ययोजित कायदा स्पष्ट करा. कल्याणकारी राज्यामध्ये प्रत्ययोजित कायद्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- ३) प्रशासकीय कायद्यामध्ये नैसर्गिक न्यायिक सिद्धांताच्या महत्वाची चर्चा करा.
- ४) न्यायव्यवस्था रिटच्या माध्यमातून कश्याप्रकारे प्रशासकीय कार्य नियंत्रित करते त्याची चर्चा करा.

*****